

UNIVERSITAT DE LLEIDA
FACULTAT DE CIÈNCIES DE L'EDUCACIÓ

TITULACIÓ: Grau en Educació Social

CODI: 100908 **MATÈRIA:** Estratègies d'Acció Socioeducatives I

MÒDUL: IX. Estratègies d'Acció Socioeducatives

PROFESSOR/A RESPONSABLE: M. Àngels Balsells

EQUIP DOCENT: M. Àngels Balsells

CURS ACADÈMIC: 2013/2014

CARÀCTER: Obligatòria

CURS: 2n

SEMESTRE: Anual

CRÈDITS ECTS: 12

IDIOMA D'IMPARTACIÓ: Català

COMPETÈNCIES

- Capacitat crítica, d'anàlisi, de síntesi, d'organització i de planificació.
- Comunicació oral i escrita, en la llengua materna i en una llengua estrangera, i utilització de les Tecnologies de la Informació (TIC) en el context professional i capacitat per a la selecció, gestió del coneixement i de la informació.
- Compromís ètic, respecte als drets fonamentals d'igualtat entre homes i dones, la promoció dels Drets Humans i als valors propis d'una cultura de pau i de valors democràtics, d'assumir el compromís de desenvolupament personal i professional amb un mateix i la comunitat.
- Comprensió dels referents teòrics, històrics, culturals, comparats, polítics, ambientals i legals que constitueixen l'ésser humà com a protagonista de l'educació.
- Coneixement dels supòsits filosòfics, pedagògics, psicològics, sociològics i antropològics de la intervenció socioeducativa i els seus àmbits d'actuació.
- Utilització dels procediments i tècniques sociopedagògiques per a la intervenció, la mediació i l'anàlisi de la realitat personal, familiar i comunitària i institucional amb vista a la resolució dels seus possibles conflictes.
- Disseny i aplicació de projectes d'acció socioeducativa sobre el medi social i institucional.
- Disseny, utilització i avaluació dels mitjans i recursos didàctics en la intervenció socioeducativa.

OBJECTIUS

- Aplicar diferents procediments i tècniques pedagògiques per a l'anàlisi de la realitat personal, familiar i comunitària i institucional amb vista a la resolució dels seus possibles conflictes.
- Emprar adequadament la mediació amb vista a la resolució dels seus possibles conflictes en la realitat personal, familiar i comunitària i institucional
- Relacionar l'anàlisi de la realitat amb les diferents estratègies d'intervenció socioeducativa.
- Dissenyar diferents activitats i mitjans didàctics per a diferents situacions d'acció socioeducativa .
- Identificar entre els diferents models d'acció socioeducativa.
- Comparar les similituds i les diferències entre les bones pràctiques d'acció socioeducativa .
- Comprendre la influència dels processos psicològics d'aprenentatge i desenvolupament en l'acció socioeducativa.
- Valorar críticament les aportacions de les principals teories i enfocaments de la psicologia a la pràctica de l'Educació Social.
- Expressar la necessitat d'una actitud empàtica, respectuosa, solidària i de confiança per a dur a terme correctament les estratègies d'acció socioeducativa.
- Expressar correctament els principis bàsics del compromís ètic, respecte als drets fonamentals d'igualtat entre homes i dones, la promoció dels Drets Humans, i els Drets de la Infància i als valors propis d'una cultura de pau i de valors democràtics.
- Identificar les bases i característiques del compromís de desenvolupament personal i professional amb un mateix i la comunitat.
- Comunicar-se de forma oral i escrita, en la llengua materna i una llengua estrangera.
- Seleccionar, gestionar i utilitzar les Tecnologies de la Informació (TIC) en el disseny, aplicació i avaluació de diferents mitjans i tècniques d'acció socioeducativa
- Utilitzar correctament la llengua materna en les produccions i comunicacions.

CONTINGUTS

TEMA 1.

Poblacions en situació de risc social

Concepte i procés de risc social. Factors de risc, indicadors i factors de protecció. Trets psicològics que acompanyen els processos de risc social a la infància. Mancances i dèficits en el desenvolupament de l'infant. La relació entre les dificultats socio-emocionals i els processos de desenvolupament cognitiu.

TEMA 2.

Els maltractaments infantils familiars

Aspectes conceptuals. Tipologies i formes de maltractament infantil. Repercussions en els processos cognitius i socioafectius dels menors. La teoria de l'afecció i el procés d'establiment de vincles afectius: vincles, pèrdues i resiliència.

TEMA 3.

Característiques psicològiques dels adolescents i joves en situació de risc social.

La relació del jove amb l'entorn adult: La necessitat d'una mirada positiva. Indicadors d'alerta de trastorns de conducta i emocionals : el trastorn dissociat i el negativisme desafiant. Perfil psicològic en les conductes de risc addictives. Característiques psicològiques del menor infractor.

TEMA 4.

Famílies en risc social

Les famílies multiproblemàtiques. Els condicionants que determinen les situacions de risc en les famílies: elements per a la seva comprensió. Característiques psicosocials de les famílies.

TEMA 5.

Bases psicològiques per a l'acompanyament tutorial com a estratègia socioeducativa

L'educador com a possibilitador d'una vinculació afectiva segura des de la relació d'ajuda. Educar per a la resiliència.

TEMA 6.

Bases psicològiques per a la intervenció cognitiva i socioafectiva.

El paper de la consciència i regulació emocional en el desenvolupament de les competències cognitives, personals i socials. Estils de comunicació. Bases per al disseny de projectes educatius: enfocament integrador.

TEMA 7

Models per a l'acció socioeducativa.

Models i paradigmes d'acció socioeducativa davant situacions de risc social: evolució històrica Principis actuals per a l'acció socioeducativa. L'acció socioeducativa en xarxa.

TEMA 8

L'acció socioeducativa amb nens i famílies en situació de risc psicosocial

Detecció i prevenció de situacions de risc psicosocials. Estratègies d'acció socioeducativa amb famílies. Els programes d'educació parental. La infància en situació de risc social: metodologies de caràcter individual, grupal i familiar en el context natural.

TEMA 9

L'acció socioeducativa en casos de maltractament infantil familiar

Detecció i actuació davant el maltractament infantil. Metodologia i circuits d'intervenció. El pla de treball familiar.

TEMA 10

Adopcions i acolliments familiars.

Definicions i tipologies. El model de formació- selecció. Estratègies socioeducatives per al seguiment d'acolliments simples en família extensa i aliena. Tendències actuals en l'adopció nacional i internacional.

TEMA 11

L'acció socioeducativa en el context residencial

Tipologia de centres residencials per a menors deseparats. Centres residencials per a menors infractors. Problemàtiques emergents en els contextos residencials. Procés per a l'acció socioeducativa. L'educador social com a tutor.

METODOLOGIA

- **Presencial (40%)**
Lliçons magistrals i pràctiques individuals i en grup
- **No presencials (60%)**
 - Treball autònom
Tractament de la informació (lectura, localització, selecció..)
Anàlisi i reflexió individual
 - Treball cooperatiu
Pràctiques en grup

AVALUACIÓ

L'avaluació es fa en base a tres evidències i totes elles han de superar el 4/10 per a fer mitjana:

1. Exercici de seguiment de cada tema: 20%
2. Pràctiques individuals i en grup: 35%
3. Prova escrita: 45%

BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

Bibliografia bàsica

- AMORÓS, P. & AYERBE, P. (2000): Intervención educativa en inadaptación social. Barcelona: Síntesis.
- AMORÓS, P. & PALACIOS, J. (2004): Acogimiento familiar. Madrid, Alianza editorial.
- BALSELLS, M.A.; DEL ARCO, I.; MIÑAMBRES, A. (2009): La infancia en situación de riesgo social y sus familias. Lleida: ed. Paris
- BRAVO, A.; DEL VALLE, J. (coord) (2009): Intervención socioeducativa en acogimiento residencial. Colección Documentos técnicos. Gobierno de Cantabria
- RODRIGO, M.J. Y MAIQUEZ, M.L. (2008). Preservación familiar: un enfoque positivo para la intervención con familias. Madrid: ed. Pirámide.

Bibliografia ampliada/complementària

- ALSINET, C. (2000): El bienestar en la infancia. Lleida: Pagès editors.
- AMORÓS, P.; JIMÉNEZ, J.; MOLINA, C.; PASTOR, C.; CIRERA, L. y MARTÍN, D. (2005). Programa de formación para el acogimiento en familia extensa. Obra Social. Fundació La Caixa. Barcelona.
- BALSELLS, M.A. (2007): Orientaciones para promover acciones socioeducativas con familias en situación de riesgo social Guía para la gestión de centros educativos (on line) 4ª actualización 04-2007.
- BALSELLS, M.A. & ALSINET, C. (2000): Infancia y adolescencia en riesgo social. Lleida: Milenium.
- CANTÓN, J. Y CORTÉS, R. (1997). Malos tratos y abuso sexual infantil: causas, consecuencias e intervención. Madrid: Siglo XXI.
- CANTON, J. y CORTES, R. (2000). El apego del niño a sus cuidadores: evaluación,

- antecedentes y consecuencias para el desarrollo. Madrid: Alianza Editorial
- MUÑOZ, V. (2005). Educar para la resiliencia. Un cambio de mirada en las situaciones de riesgo social. Rev. Complutense de Educación, vol. 16 , nº 1, pg 107-124
- DE PAUL, J. & ARRUABARRENA, M.I. (2007): Manual de protección infantil. Barcelona; Masson.
- GUASCH, M. & PONCE, C. (2002): ¿Que significa intervenir educativamente en desadaptación social?. Barcelona: ICE Universitat de Barcelona
- LÓPEZ, F. (2008): Necesidades en la infancia y en la adolescencia. Respuesta familiar, escolar y social. Madrid: de. Piramides
- MARTIN, J.C.; MÁIQUEZ, M.L.; RODRIGO, M.J. CORREA, A.; RODRIGUEZ, G. (2004) Evaluación del programa “Apoyo personal y familiar” para madres y padres en situación de riesgo psicosocial. Infancia y aprendizaje, 27(4) 437-445.
- RODRIGO, M.J.; MARTIN, J.; MAIQUEZ, M.L.; RODRIGUEZ, G: (2007) Informal and formal supports and maternal child-rearing practices in at-risk and non at-risk psychosocial contexts Children and Youth Services Review 29 (2007) 329–347

Webgrafia

- <http://www.ciimu.org>
- <http://www.gencat.net/justicia/departament/index.html>
- <http://www.gencat.net/benestar/>
- <http://www.eduso.net>
- <http://www.fedaia.org>
- <http://www.feset.dk>
- <http://www.ciimu.org>

CRONOGRAMA: ACTIVITATS D'APRENTATGE

SET-MANA	ACTIVITAT	Hores de Treball Presencial		Hores de Treball No Presencial
		GG GM	GM	
1	PRESENTACIÓ DEL MÓDUL (GG) AVALUACIÓ INICIAL DE CONEIXEMENTS PREVIS (GM)	3	1	
2	EXPOSICIÓ ORAL DEL TEMA 1 ELABORACIÓ D'UNA PRACTICA INDIVIDUAL (GM)	3	1	
3	EXPOSICIÓ ORAL DEL TEMA 1 LECTURA I COMENTARI D'ARTICLES I DOCUMENTS RELATIUS AL TEMA (GM)	3	1	
4	EXPOSICIÓ ORAL DEL TEMA 1 (GG). EXERCICI DE SEGUIMENT LECTURA I COMENTARI D'ARTICLES I DOCUMENTS RELATIUS AL TEMA (GM)	3	1	
5	EXPOSICIÓ ORAL DEL TEMA 2: (GG). ELABORACIÓ D'UNA PRACTICA EN EQUIP (GM)	3	1	
6	EXPOSICIÓ ORAL DEL TEMA 2 (GG). LECTURA I COMENTARI D'ARTICLES I DOCUMENTS RELATIUS AL TEMA (GM)	3	1	
7	EXPOSICIÓ ORAL DEL TEMA2 (GG). EXERCICI DE SEGUIMENT LECTURA I COMENTARI D'ARTICLES I DOCUMENTS RELATIUS AL TEMA (GM)	3	1	
8	EXPOSICIÓ ORAL DEL TEMA 3 (GG). ELABORACIÓ D'UN TREBALL EN EQUIP (GM)	3	1	
9	EXPOSICIÓ ORAL DEL TEMA 3: (GG). LECTURA I COMENTARI D'ARTICLES I DOCUMENTS RELATIUS AL TEMA (GM)	2	1	
10	EXPOSICIÓ ORAL DEL TEMA 3: (GG). EXERCICI DE SEGUIMENT LECTURA I COMENTARI D'ARTICLES I DOCUMENTS RELATIUS AL TEMA (GM)	2	1	
11	EXPOSICIÓ ORAL DEL TEMA 4: (GG). ELABORACIÓ D'UN TREBALL EN EQUIP (GM)	2	1	
12	EXPOSICIÓ ORAL DEL TEMA 4 (GG). LECTURA I COMENTARI D'ARTICLES I DOCUMENTS RELATIUS AL TEMA (GM)	2	1	
13	PRACTICA EN GRUP DEL TEMA 4(GG) POSADA EN COMU D'UN TREBALL INDIVIDUAL	2	1	
14	EXPOSICIÓ ORAL DEL TEMA 5 (GG).	2	1	

	LECTURA I COMENTARI D'ARTICLES I DOCUMENTS RELATIUS AL TEMA (GM)			
15	EXPOSICIÓ ORAL DEL TEMA 5 (GG). LECTURA I COMENTARI D'ARTICLES I DOCUMENTS RELATIUS AL TEMA (GM)	2	1	
16	EXPOSICIÓ ORAL DEL TEMA 6 (GG). LECTURA I COMENTARI D'ARTICLES I DOCUMENTS RELATIUS AL TEMA (GM)	2	1	
17	EXPOSICIÓ ORAL DEL TEMA 6 (GG). POSADA EN COMU D'UN TREBALL INDIVIDUAL	2	1	
	RECERCA I TRACTAMENT DE LA INFORMACIÓ			20
	TREBALL EN EQUIP			15
	ANALISI DE CASOS			15
	ELABORACIÓ DE TREBALLS			20
	LECTURA D'ARTICLES			20
	TOTAL HORES	42	18	90